

TÝDEN V EU

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti

EUROSKOP.CZ

www.vlada.cz

Číslo 483
5. září 2022

V tomto čísle naleznete

Úvodník

Neformální zasedání ministrů obrany

Neformální zasedání ministrů zahraničních věcí

Neformální zasedání ministrů pro soudržnost

Debata o nových zdrojích EU

Výsledky Konference o budoucnosti Evropy

Program evropských institucí

Úvodník

Milé čtenářky a čtenáři,

po krátké letní přestávce se instituce EU vrací ke svým pravidelným zasedáním, znovu se také v Praze rozběhla neformální ministerská jednání, která pořádá české předsednictví v Radě EU.

V úterý 30. srpna přivítala své protějšky ministryně obrany Jana Černochová. Diskutovali společně především o ruské agresi vůči Ukrajině. Následující den pak patřil neformálnímu zasedání ministrů zahraničních věcí, tzv. Gymnichu, kteří se kromě ruské agrese zaměřili také na vztahy EU s Afrikou. Obou neformálních Rad se zúčastnil Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku EU Josep Borrell. V pátek se pak ještě uskutečnilo zasedání ministrů odpovědných za politiku soudržnosti, kteří diskutovali o roli této politiky při řešení dopadů nepředvídatelných událostí a její budoucnosti po roce 2027.

Předsednické akce minulý týden završil

páteční Koncert pro Evropu, který proběhl v rámci festivalu Prague Sounds a při kterém zazněly skladby významných českých skladatelů v podání České filharmonie, Pražského filharmonického sboru a sólistů.

Agenda tohoto týdne je neméně zajímavá. Hned v pondělí představilo trio českých ministrů priority českého předsednictví Rady výborům Evropského parlamentu. Ministr pro evropské záležitosti Mikuláš Bek vystoupil ve Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE) a Výboru pro ústavní záležitosti (AFCO), 1. místopředseda vlády a ministr vnitra Vít Rakušan ve výboru LIBE a ministr spravedlnosti Pavel Blažek navštívil výbor LIBE a Výbor pro právní záležitosti (JURI).

Praha bude tento týden v rámci českého předsednictví hostit dvě neformální jednání ministrů. Ve středu budou v Kongresovém centru zasedat ministři zdravotnictví. Zasedání se zúčastní členové Komise a Světové zdravotnické organizace a hlavními tématy budou onkologie a očkování. V pátek do Prahy zavítají evropští ministři hospodářství a financí.

V Bruselu se hned v pondělí konala Rada přidružení EU – Ukrajina za účasti ukrajinského premiéra Denyse Šmyhala. Hlavními tématy jednání byly provádění dohody o přidružení, aktuální stav spolupráce mezi EU a Ukrajinou a rovněž podpora, kterou EU od počátku ruské útočné války poskytla, i žádost Ukrajiny o členství v EU.

V pátek proběhne mimořádné zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku, ve formátu pro energetiku, které bylo svoláno českým předsednictvím. Ministři budou projednávat možná opatření, která by zmírnila ceny energií, a současný stav připravenosti na nadcházející zimní období.

Neformální zasedání ministrů obrany > Rada

Ve dnech 29. a 30. srpna se v Praze uskutečnilo neformální zasedání ministrů obrany členských států EU. Hlavními tématy byly globální bezpečnostní dopady ruské agrese vůči Ukrajině, Analýza nedostatků v investicích do obrany a budoucnost evropské bezpečnostní a obranné podpory Ukrajině. Jednání společně předsedali ministryně obrany Jana Černochová a Vysoký

představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell.

Cílem prvního diskuzního bloku bylo diskutovat za účasti vrcholných představitelů NATO, OSN a podvýboru Evropského parlamentu pro bezpečnost a obranu **globální dopady ruské agrese na Ukrajině**. Během diskuze byla pozornost věnována jak regionu Sahelu, kde v současné době působí výcviková mise EUTM Mali, /Pokr. na s. 2/

tak západnímu Balkánu, kde působí vojenská operace EU Althea. Rada ministrů rovněž připomněla potřebu pokračující podpory Moldavska a Gruzii, které jsou ruskou agresí bezprostředně ohroženy. Členské státy vyjádřily znepokojení nad Ruskem uměle vyvolanou potravinovou krizí a jeho hazardem s bezpečností celého evropského kontinentu při okupaci Záporožské jaderné elektrárny. V průběhu diskuze dále významně rezonovala potřeba proaktivní a efektivní strategické komunikace při boji s ruskými dezinformacemi.

Druhý pracovní blok byl zaměřen na **Společné sdělení k analýze nedostatků v investicích do obrany EU (DIGA)**, které v květnu zveřejnili Evropská komise a Evropská služba pro vnější činnost (ESVA). V úvodu J. Borrell informoval o činnosti pracovní skupiny pro společné zadávání zakázek v oblasti obrany na podporu koordinace krátkodobých potřeb členských států. Diskuse se zaměřila i na návrh nařízení o posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím společného zadávání o veřejných zakázkách (EDIRPA), jehož cílem je podpořit konkurenceschopnost a efektivitu evropského obranného průmyslu a podněcovat společné zadávání veřejných zakázek k naplnění nejkritičtějších potřeb člen-

ských států. Členské státy ocenily analýzu DIGA s cílem zajistit, aby zvýšené výdaje na obranu vedly k posílení obranné technologické a průmyslové základny EU. Ministři se shodli, že je potřeba investovat do obrany nejen více, ale také lépe a společně.

V průběhu **pracovního oběda** ministři ocenili přínos Evropského mírového nástroje (EPF) při poskytování vojenské pomoci Ukrajině. Shodli se, že v zájmu jeho budoucí udržitelnosti bude třeba výrazně navýšit finanční prostředky. Rada členských států připomínala, aby kvůli pomoci Ukrajině EU neztrácela ze zřetele ostatní mise a operace EU v jiných regionech a jejich možné financování skrze tento nástroj. Dále ministři během oběda diskutovali otázku možného ustavení nové unijní vojenské asistenční mise pro Ukrajinu, jejímž hlavním úkolem by byl výcvik ukrajinských ozbrojených sil na území některého z členských států EU. Ačkoliv se ministři neshodli na okamžitém zahájení výcvikové mise, souhlasili se zahájením zjišťovací mise a následným vypracováním Konceptu krizového řízení. Následně pak budou členské státy diskutovat možnost schválení samotné mise. /L. Hadrava/

Neformální zasedání ministrů zahraničních věcí > Rada

Ve dnech 30. a 31. srpna se v Praze uskutečnilo neformální zasedání ministrů zahraničních věcí členských států EU (Gymnich). Hlavními tématy byly vztahy EU s Afrikou a ruská agrese proti Ukrajině. Ministři se rovněž věnovali otázce společného postupu EU při vydávání víz občanům Ruska. Na okraj jednání se uskutečnil neformální oběd se zeměmi Asociovaného tria (Moldavsko, Gruzie, Ukrajina). Jednání společně předsedali ministr zahraničí Jan Lipavský a Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell.

Prvním diskusním tématem byly **vztahy EU-Afrika**. Ministři zhodnotili vztahy EU s africkými zeměmi šest měsíců od konání úspěšného summitu EU s Africkou unií. Hlavním tématem byla strategická komunikace EU se zeměmi Afriky v kontextu ruské agrese vůči Ukrajině, její globální dopady a boj proti ruským dezinformacím. Členské státy se shodly na nutnosti koordinace komunikace s africkými představiteli zejména s výhledem na nadcházející jednání Valného shromáždění OSN.

V rámci diskuze k Ukrajině ministři projednali **globální důsledky ruské agrese pro politiku EU** i její dopady na další regiony světa. Ministři se shodli, že ve vztahu k Rusku je třeba udržet jednotu EU a opakovaně se vracet ke strategické diskuzi o Rusku. Gymnich potvrdil,

že předchozí strategie EU vůči Rusku je neplatná a bude třeba formulovat nový strategický rámec vztahů EU - Rusko.

Hlavním výstupem neformálního jednání, na kterém se významně podílelo české předsednictví, byla shoda ministrů na pozastavení vízové facilitační dohody s Ruskem. EU očekává, že to povede k výraznému snížení vydávání nových víz.

Jednotlivé nové žádosti o víza budou posuzovány individuálně tak, aby zranitelným skupinám byla víza i nadále vydávána. Ministři se také shodli, že ruské pasy vydávané na okupovaných územích Ukrajiny nebudou v EU uznávány. Ministři také vyzvali Evropskou komisi k tomu, aby se otázce víz nadále věnovala.

V rámci **neformálního oběda se zeměmi Asociovaného tria** (Ukrajina, Moldavsko, Gruzie) ministři projednali evropskou perspektivu zemí Asociovaného tria a budoucnost Východního partnerství. Na jednání Gymnich pak navázala konference Forum 2000 zaměřená na pomoc Ukrajině. Jejímí tématy byly evropská perspektiva Ukrajiny, poválečná obnova, potrestání válečných zločinů, či odolnost demokracie a bezpečnosti. /L. Hadrava/

Neformální zasedání ministrů pro soudržnost > Rada

Zasedání ministrů odpovědných za politiku soudržnosti bylo zahájeno 2. září v Kongresovém centru pod vedením místopředsedy vlády pro digitalizaci a ministra pro místní rozvoj Ivana Bartoše. Zasedání se zúčastnili i další vrcholní představitelé EU, např. komisařka pro soudržnost a reformu Elisa Ferreiraová, předseda výboru REGI Evropského Parlamentu Younous Omarjee i prezident Evropského výboru regionů Vasco Alves Cordeiro. Neformální jednání ministrů navázalo na expertní jednání, které proběhlo pod záštitou českého předsednictví v červenci 2022, na kterém odborníci z členských států EU diskutovali o tom,

jak nejlépe koordinovat politiku soudržnosti a nové nástroje EU.

Politická diskuse ministrů odpovědných za politiku soudržnosti byla zaměřena na **dvě stěžejní strategické oblasti**. Tou první byla orientační debata k **politice soudržnosti jako strategickému nástroji rozvoje regionů** včetně dopadů na regiony.

Do politiky soudržnosti směřuje přibližně třetina rozpočtu celé Evropské unie, přičemž **cílem politiky soudržnosti** je podporovat všechny regiony, pomáhat ke sblížení regionů EU /Pokr. na s. 3/

a zmenšovat rozdíly mezi nimi. Diskuse byla zaměřena na zkušenosti s implementací fondů politiky soudržnosti. Česká republika je v čerpání fondů programového období 2014-2020 v porovnání s ostatními členskými státy EU na čtvrtém místě.

Nejen v projevu Ivana Bartoše zazněly konkrétní příklady, kde všude byly v České republice tyto fondy využity a měly přímý dopad do regionů i každodenního života občanů. Souběžně bylo poukázáno na **flexibilitu fondů politiky soudržnosti při řešení krizí** včetně dopadů na regiony (covid-19, uprchlická krize) i na hledání řešení pro současnou energetickou krizi nejen na národní, ale i na evropské úrovni. „Politika soudržnosti není tím přirozeným krizovým nástrojem, ale v případě nutnosti dokáže velmi rychle reagovat,“ uvedl ve svém vystoupení před novináři Ivan Bartoš. Jeho slova potvrdila i komisařka EU pro soudržnost a reformy Elisa Ferreiraová: „Politika soudržnosti rychle a efektivně reagovala, aby pomohla členským státům a regionům čelit koronavirové krizi a příchodu milionů uprchlíků, kteří utíkali před válkou na Ukrajině. Nyní bychom se měli věnovat základní funkci soudržnosti, jakožto **dlouhodobé investiční politice zaměřené na transformaci, odolnost a budování kapacit každého regionu**, jakož i na posilování místní

demokracie prostřednictvím její správy,“ řekla. Tím uvedla i další téma politické diskuse, tj. **směřování politiky soudržnosti po roce 2027**.

V souvislosti s krizemi, zmírňováním dopadů inflace, klimatických změn nebo negativních důsledků války na Ukrajině zmínil ministr pro místní rozvoj i finanční balíček FAST-CARE, který by měl nejen České republice, ale i ostatním státům Evropské unie pomoci při ukončování projektů programového období 2014-2020. V ČR jsou v důsledku zvyšování cen, inflace, ale i nedostatku pracovních sil ohroženy projekty za zhruba 32 miliard Kč.

Druhou strategickou oblastí, které byla věnována pozornost, byla **role politiky soudržnosti při řešení dopadů nepředvídatelných událostí**. Klíčovým předmětem debaty byla otázka, zda a do jaké míry by měla být politika soudržnosti využívána v reakci na různé globální krize.

Myšlenky a postřehy, které zazněly při diskusích na neformálním zasedání ministrů budou využity jako základ pro závěry, které budou přijaty na nadcházejícím zasedání Rady pro obecné záležitosti plánovaném na 22. listopadu v Bruselu. /P. Košťálová/

Debata o nových zdrojích EU > Evropský parlament

Dne 31. srpna schválil Rozpočtový výbor Evropského parlamentu návrh průběžné zprávy o návrhu přezkumu víceletého finančního rámce pro období 2021 – 2027. V tomto případě se nejedná o technickou změnu v rámci víceletého finančního rámce, ale zejména o zavedení nových nástrojů v souvislosti se zavedením Sociálního fondu pro klima, plánu NextGenerationEU a nových nástrojů v rámci Evropské zelené dohody.

Zpravodajové návrhu zprávy Jan Olbrycht (EPP, PL) a Margarida Marquesová (S&D, PT) ve svých komentářích ke schválenému návrhu zprávy uvedli, že současná navrhovaná úprava víceletého finančního rámce reaguje na nové výzvy v EU a primárně na zavedení Sociálního klimatického fondu do již běžícího období víceletého finančního rámce.

Sociální fond pro klima byl navržen v rámci revize systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS), kde v rámci legislativního balíčku Fit for 55 navrhla Evropská komise rozšířit obchodování s emisemi na odvětví stavebnictví a silniční dopravy. Emise z těchto odvětví nebudou do budoucna zahrnuty do stávajícího systému EU ETS, ale do nového samostatného systému obchodování

s emisemi. Sociální fond pro klima byl proto navržen s cílem řešit veškeré sociální dopady, které z tohoto nového systému vyplývají. Velikost sociálního fondu pro klima bude odpovídat vyhrazenému podílu příjmů z dražeb povolenek na emise v rámci nového systému. Fond by měl členským státům poskytovat finanční prostředky na podporu opatření a investic do zvýšení energetické účinnosti budov, dekarbonizace vytápění a chlazení budov, včetně integrace energie z obnovitelných zdrojů, a zajištění lepšího přístupu k mobilitě a dopravě s nulovými a nízkými emisemi. Tato opatření a investice musí zvýhodňovat především zranitelné domácnosti, mikropodniky nebo uživatele dopravy.

Průběžná zpráva rovněž reaguje na současně energetické, ekonomické a politické krize a apeluje na Evropskou komisi, aby přišla s novým návrhem celkové revize víceletého finančního rámce na současnou dobu, tak aby EU byla schopna čelit možným novým výzvám i v příštích letech. Evropská komise takovýto návrh již chystá a bude představen v prvním čtvrtletí 2023. Návrh zprávy bude předložen plénu Evropského parlamentu dne 14. září ke schválení a následně rozeslán Radě a Komisi. /J. Janek/

Výsledky Konference o budoucnosti Evropy > Evropský parlament

Ve čtvrtek 1. září se uskutečnilo slyšení Výboru pro ústavní záležitosti (AFCO) Evropského parlamentu na téma výsledky Konference o budoucnosti Evropy a jejich provádění. Cílem tohoto slyšení bylo prozkoumat návrhy, které přijalo plenární zasedání Konference o budoucnosti Evropy a analyzovat je z politického a právního pohledu a vyhodnotit nejlepší prostředky, které by zajistily jejich realizaci, a to především v oblastech, které vyžadují změnu Smluv. Ke svolání konventu k revizi Smluv vyzval Evropský parlament ve svém usnesení přijatém 9. června.

V první části slyšení vystoupila místopředsdkyně Komise odpovědná za demokracii a demografii, Dubravka Šui-

cová. „Konference o budoucnosti Evropy připravila podmínky pro zásadní změnu vytváření politiky na úrovni EU. Je úspěchem díky občanům, kteří přišli s konkrétními výsledky,“ zdůraznila poslancům Evropského parlamentu Šuicová. „Komise bude vždy na straně těch, kteří chtějí reformovat EU a zlepšit její fungování“, dodala.

14. září představí na plénu Evropského parlamentu předsdkyně Komise Ursula von der Leyenová záměry Komise v reakci na návrhy občanů v rámci projevu o stavu Unie. 2. prosince plánuje Komise spolu s Radou EU a Evropským parlamentem informační akci, která umožní občanům poskytnout /Pokr. na s. 4/

institucím zpětnou vazbu a získat informace o reakci na své požadavky. Komisařka Šuicová ocenila i zapojení českého předsednictví v Radě EU do přípravy této akce. Komise chce i nadále lépe komunikovat s občany online. Ve svém vystoupení D. Šuicová zmínila vícejazyčnou digitální platformu, která byla základem pro dobré fungování Konference o budoucnosti Evropy. Komise též plánuje zřízení jednotného kontaktního místa „Have your say“. V rámci této platformy by mohly být sloučeny dosavadní mechanismy.

Převážná většina diskutujících poslanců zdůrazňovala, že by Konference o budoucnosti Evropy neměla zůstat bez výsledku. Zástupce frakce S&D ve svém vystoupení apeloval, aby Komise vyslala jasný signál ohledně závazku ke změně Smluv. Frakce Renew podporuje myšlenku vytvoření stálé skupiny občanů, kteří by se vyjadřovali k evropským otázkám. Zapojeny by byly i jednotlivé regiony. /J. Linková/

Program evropských institucí od 6. do 12. září > Informace

Neformální zasedání ministrů zdravotnictví, 6. až 7. září,

Program zasedání se zaměří především na klíčové priority českého předsednictví: onkologii a implementaci Evropského plánu boje proti rakovině, diskusi o závěrech Rady o očkování a ukrajinské krizi a jejím dopadu na veřejné zdraví v EU.

Zasedání Euroskupiny, 9. září,

Hospodářská situace a koordinace makroekonomických politik v eurozóně a výměna názorů s předsedkyní Hospodářského a měnového výboru Evropského parlamentu.

Zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku, 9. září,

Ministři energetiky se sejdou, aby si vyměnili názory, pokud jde o případná mimořádná opatření na zmírnění vysokých cen energií a současný stav připravenosti na nadcházející zimní období.

Neformální zasedání ministrů hospodářství a financí, 9. až 10. září,

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 483, týden od 29. srpna až 4. září 2022 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz